

Natuur.oriolus

Waadvogels bij hoog
water

Evolutie broedvogels in
Klein-Brabant

Komen onze zomervogels
vroeger aan?

ORNITHOLOGIE IN VLAANDEREN

Bijzondere vogelwaarnemingen voorjaar 2003

Bird News Flanders, Spring 2003

Nouvelles ornithologiques de Flandre: printemps 2003

DIRK SYMENS

Abstract / Résumé: www.natuurpunt.be/oriolus

Weersomstandigheden

Het weer in **maart** was zeer zacht met toch een paar koude nachten. Het was gemiddeld zo'n 4°C zachter dan normaal. Tot en met de 22ste werd het zo'n 14-16°C, de 23ste was het plots 18°C en vanaf dan tot het eind van de maand haalden we met gemak de 20°C. Op 14, 19, 22 en 23 maart kregen we een paar koude nachten met nachtvorst met in de periode 14 tot en met 23 maar vrijwel elke nacht vorst en algemene grondvorst.

Maart was een bijzonder droge maand. Tot en met de 12de regende het overal wel eens: vooral dan op 2 en 11 maart met lokaal tussen 15 en 23 mm. neerslag. Daarna volgden twaalf volledig droge dagen. De laatste week viel er vooral op 26, 28 en 29 maart noemenswaardige regen. Het neerslagtotaal liep uiteen van amper 46% van de normaalwaarde aan de Kust tot 81% in de Kempen.

De wind waaide de eerste uit veranderlijke richting, daarna kregen we een dag of vijf zuidwestenwinden. De tweede helft van de maand bleef de wind uit de noordelijke tot oostelijke hoek waaien. Er was nooit echt veel wind.

Met uitzondering van 3 maart, was de zon bijna afwezig tot en met de 12de. De rest van de maand scheen ze erg veel.

April was een warme maand met op 15 en 16 april zelfs zomerse temperaturen. De traditionele nachtvorsten waren er vooral in de periode van 7 tot 11 april. De periodes van 2 tot 3 en van 6 tot 9 april waren te koud voor de tijd van het jaar met amper 8 à 9°C als maxima. Van 13 tot 18 en van 21 tot 25 april werd het echter ruim 20°C met als toppers 15 en 16 april: +25°C! Aan de grond vroom het op vele plaatsen nog tot en met de 20ste.

Het regende niet veel in april, maar als het regende was het direct een grote plas. De eerste vijf dagen viel er telkens wel wat, vooral op 1 en 2 april. Daarna werd het zo goed als droog tot en met 23 april. De laatste week was het goed raak met op 26 april op vele plaatsen wateroverlast (overal meer dan 20 mm). De totalen kwamen overal rond de normaalwaarden uit.

Ook deze maand was er niet veel wind. Hij kwam overwegend uit noord (2, 3, 5, 6 en 21 april) tot oost - zuidoost (7 tot 23 april). De andere dagen van de maand mocht de zuid tot zuidwestenwind blazen.

De zon was er zéér veel bij. Enkel de 10 de en de 30ste gaf ze verstek. Het totaal aantal uren zonneshijns was een zomermaand waardig.

Mei was een zeer wisselvallige maand. Het was té fris van 12 tot 15 en van 19 tot 23 mei met maxima rond 12 à 15°C. De 4de was het zomer

en ook van de 27ste tot en met de 31ste was het zomers warm. Frisse nachten waren er op 7, 15 en 16 mei (3 à 5°C). De laatste drie nachten van de maand waren zwoel (tot 15°C). op 7 en 16 mei kregen we terug algemene nachtvorst aan de grond.

Regen was er genoeg in mei. De maandtotalen lagen op 130 tot 160% van de normale waarden. Tot en met de 25ste regende het zowat iedere dag (behalve op de 10 de), daarna werd het droger. Op diverse dagen en verspreid over het land vielen er flinke daghoeveelheden, vooral dan op 2, 5, 11, 12, 19, 21 en 24 mei.

De wind kwam voornamelijk uit zuid tot west en was sterk in de morgen van 3 mei (matig overdag). Ook op 1, 12, 20 en 21 mei was er veel wind uit west tot zuidwestelijke richting.

Uitzonderingen waren 6 mei (noordwest), 7 en 16 mei (zuidoost), 8 mei (oost) en 24 mei (noordwest). Vanaf de 27ste waaide hij zwak uit het noordoosten. De 31ste kwam hij opnieuw uit noordwest.

De zon scheen een normaal aantal uren bij elkaar. De eerste 10 en de laatste 6 dagen was er veel zon. Van 11 tot 25 mei kwam ze er niet veel aan te pas.

Juni kon zich meten met dé zomer van vorige eeuw: juni 1976. Het was op 23 dagen minstens 25°C met maxima van >30°C op 1, 4 en 7 juni. 5 en 9 juni waren daarentegen te frisse dagen met amper 18°C. 's Nachts bleef het zeer zwoel met op 18 dagen zelfs meer dan 15°C! De nacht van de 21ste daarentegen was het amper 7 tot 9°C.

Tot en met de 5de regende het vrij veel. Op 8 juni kwam veel onweer voor met hagel en schade tot gevolg. Ook op 10, 14, 17, 18, 19, 22 en 30 juni viel er neerslag. Alle andere dagen van de maand verliepen droog. Véél neerslag viel er die bewuste 8ste juni, maar ook de 30ste was het plaatselijk flink raak met totalen boven de 20 liter. Het maandtotaal bedroeg ongeveer 80% van de normaalwaarde.

Tot en met de 13de kwam de wind vooral uit het zuiden en het westen. Daarna volgde een NO-wind tot de 16de. Tot en met de 24ste waaide de wind uit zowat alle richtingen en was af en toe zelfs sterk. Daarna kregen we opnieuw NO-winden.

Alle dagen was er zon, het maandtotaal was dan ook uitzonderlijk hoog! Slechts op drie dagen was ze weinig te bespeuren, maar meer dan de helft van de dagen kregen we ruim 10 uren zon!

Opgesteld door Werkgroep Weerkunde,
info: www.weerkunde.be (Geert Naessens)

Waarnemingen

Het volgende overzicht bevat de meest interessante waarnemingen in Vlaanderen (zeldzame soorten, uitzonderlijke waarnemingsdata en uitzonderlijke aantallen) uit het voorjaar 2003.

Waarnemingen die aan homologatie onderworpen zijn dienen nog te worden onderzocht door het Belgisch Avifaunistisch Homologatiecomité; deze zijn met 'BAHC' aangeduid.

Dit periodiek overzicht is een Natuurpunt-project in samenwerking met de Natuurpunt-Vogellijn (0900/00 194) en wordt samengesteld op basis van ingezonden meldingen van individuele waarnemers en van gegevens uit regionale tijdschriften en websites.

Alle waarnemers die de moeite namen gegevens in te zenden worden hartelijk bedankt.

Eveneens een woordje van dank aan Walter Belis voor het schrijven van de 'résumé', aan Janine Van Vesseem voor het nakijken van de 'abstract', aan Geert Naessens voor het verwerken van de weergegevens, aan Fréderik Van Lierop voor het maken van de kaartjes, aan Marieke Berkvens voor het verzorgen van de figuren en aan Gerald Driessens en Paul Herroelen voor het nalezen van de tekst.

DUIKERS en FUTEN

Een late **Roodkeelduiker** *Gavia stellata* werd genoteerd op 17 mei te Nieuwpoort (T. Goossens en J. Elst) en in het binnenland pleisterde 1 ex. te Kluzen van 19 t/m 26 apr (G. Spanoghe, P. Carchon, J. Nuytinck en L. Bekaert).

Een **Parelduiker** *Gavia arctica* was aanwezig te Schulen op 25 en 26 apr (G. Huygens, C. Vanderydt, G. Beckers, K. Leysen en A. Van de Laer) en te Kessel van 26 t/m 28 apr (D. Dierckx, J. Tafforeau, D. Colin, G. Driessens, K. De Rouck e.a.).

De **Roodhalsfuut** *Podiceps grisegena* die sinds 21 aug 1997 pleistert te Harelbeke-Gavers was aldaar nog het ganse voorjaar 2003 aanwezig (F. Goussaert, R. Beernaert, J. Dekyvere e.a.). Vogels in zomerkleed waren eveneens aanwezig op 18 apr te Verrebroek (B. Deduytsche), op 22 apr te Kallo (J. Vanwynsberghe en G. Vergauwen), op 23 apr te Brecht-St. Lenaarts (G. Vermeersch), op 5 mei te Antwerpen L.O.-Blokkeerdijk (J. Soors) en op 10 mei te Antwerpen-Hooge Maey 2 ex. (J. Van Impe, H. Voet en P. Maes).

OPGELET ! BELANGRIJKE MEDEDELINGEN !

Vroege fenologiegegevens worden vanaf heden in het voorjaarsseizoensoverzicht enkel opgenomen voor zeldzamere soorten en waarvan minder dan 20 waarnemingen werden ontvangen voor het fenologieproject. De niet vermelde fenologiegegevens worden dan ook integraal overgemaakt en verwerkt in het fenologierapport dat je eveneens in dit nummer van Natuur.oriolus terugvindt. Vroege fenologiegegevens van alle soorten kunnen echter blijvend worden toegezonden voor het seizoensoverzicht. Al deze waarnemingen worden vervolgens overgemaakt aan het fenologieproject en hierin verwerkt wanneer er meer dan 20 waarnemingen zijn van eenzelfde soort.

Het **verzamen van gegevens** voor het seizoensoverzicht gebeurt voor een groot gedeelte door het overnemen van gegevens uit regionale websites en emailgroepen. Hieruit blijkt dat nog steeds veel waarnemingen enkel daar terug te vinden zijn. Ik doe hierbij dan ook een oproep om deze gegevens zoveel mogelijk te laten doorstromen naar de Vlaamse natuurportalsite van Natuurpunt die voor de eerste werkgroepen weldra definitief van start zal gaan. Het ideale scenario is immers dat voor het samenstellen van de Vlaamse seizoensoverzichten alle gegevens kunnen gehaald worden uit deze portalsite.

De **waarnemingen van zekere en mogelijke ontsnapte en/of verwilderde soorten (exoten), hybriden en kleurafwijkingen** worden niet meer opgenomen in het tijdschrift maar worden enkel vermeld op de website www.natuurpunt.be/oriolus. Abonnees van *Natuur.oriolus* die echter niet beschikken over een computer kunnen een uitprint van dit gedeelte van het seizoensoverzicht telefonisch aanvragen bij Koen Leysen (tel. 014/47 29 55) waarna het per post zal worden toegestuurd.

Late **Kuifduikers** *Podiceps auritus* waren aanwezig te Antwerpen L.O.-Blokkeerdijk op 3 apr (W. Verschueren), te Evergem-Doornzele op 9 apr (G. Spanoghe), te Kalmthout-Stappersven op 2 mei (H. Voet en K. Vlietinck) en te Verrebroek van 7 t/m 10 mei (G. Driessens, P. Maes en H. Voet).

AALSCHOLVERS

Een **Dwergaalscholver** *Phalacrocorax pygmeus* (BAHC) pleisterde van 3 t/m 26 mei in het Belgisch-Nederlands grensgebied langs de Maas met een Vlaamse

waarneming op 7 mei te Voeren-Moelingen (G. Beckers e.a.).

REIGERS, OOIEVAARS en LEPELAARS

Naast broedgevallen werden in april-mei **Roerdompen** *Botaurus stellaris* genoteerd op 1 apr te Zwijnaarde (D. Herman), van 4 t/m 14 apr te Melsen 1 zp. met aldaar een 2de ex. op 8 apr (G. Piette, D. De Sutter, B. Van Elegem, D. Verbelen, G. De Smet e.a.), op 10 apr te Aalter (J. Versigghel), op 12 apr te Mechelen-Mechels Broek (B. Delanoëje), op 15 apr te De Haan 1 ex.

Parelduiker *Gavia arctica*. 27 apr 2003, Kessel (A) (Foto: Kris De Rouck)

hoog overvliegend (P. Schepens), op 16 apr te Lanaken (P. Engelen), op 17 apr te Semmerzake (D. Libbrecht) en te Antwerpen L.O.-Blokkeerdijk (W. Verschuere), op 18 apr te Zonhoven-Wijvenheide (G. Beckers), op 20 en 26 apr te Bokrijk (J. en P. Gabriëls e.a.), op 21 apr te Lier (K. De Rouck, M. Jacobs, J. Tafforeau en D. Colin), op 23 apr te Verrebroek (J. Van Impe) en op 7 mei te Zeebrugge-Achterhaven (K. Verbanck).

In het binnenland werden **Kwakken** *Nycticorax nycticorax* genoteerd te Kieldrecht op 10 mei 1 ad. (P. Maes en H. Voet), te Kallo op 26 apr (L. Van de Perre), te Kalmthout op 17 maa en 2 jun resp. 8 ex. overvliegend (K. Verschoore) en 1 ex. naar N. (H. Jacobs), te Geel in maa-apr 2 ad. (H. Berghmans en R. Claessens, *Meander* 2003, 3), te Balen op 9 maa 1 onv. (E. Janssens, *Meander* 2003, 3), te Mechelen-Mechels Broek op 10 mei en 9 jun 1 1stezomer (K. Lossy e.a.), te Zonhoven-Platwijers op 11 mei 2 ex. (M. Lodewijckx) en te Diepenbeek op 19 mei 1 ad. + 1 1ste zomer (C. Vanderydt en W. Willems).

Op 4 en 5 mei was een **Ralreiger** *Ardeola ralloides* (BAHC) aanwezig te Harelbeke-Gavers (P. Vantieghem, Y. Princen, S. Feys, K. Hessel e.a.).

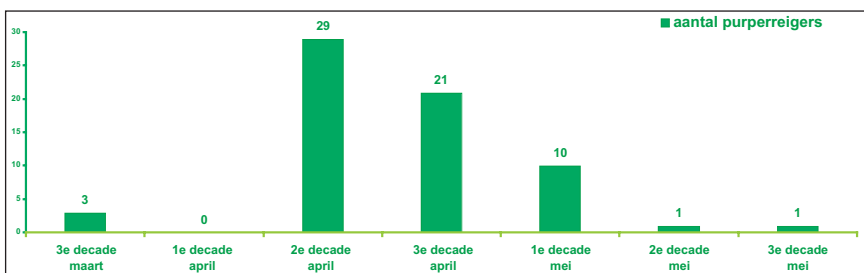
In maart werden aan de Oostkust de hoog-

ste aantallen **Kleine Zilverreigers** *Egretta garzetta* genoteerd op de slaappleats te Brugge/Lissewege met 34 ex. op 8 maa (P. D'Hoore) en 26 ex. op 25 maa (F. De Scheemaeker). In mei waren max. 9 ex. aanwezig te Zeebrugge-Achterhaven op 10 mei (J. Elst, G. Driessens en C. Van Asselberghs). Buiten de Oostkust waren er enkel kustwaarnemingen te Klemskerke/Oudenburg op 17 apr en 3 mei (J. Van de Kerckhove en B. Beyen), te Bredene op 30 apr 2 ex. (J. Trotteyn), te Oostende op 17 apr 2 ex. (D. D'Hert) en te Nieuwpoort-IJzermunding op 13 apr en 8, 9, 25, 27 en 29 mei (T. Goossens, K. Devos, K. Verbanck, G. Quaghebeur en G. Warreyn) met aldaar 2 ex. op 29 mei (D. D'Hert). Daarnaast waren er binnenlandwaarnemingen te Oostkamp op 16 mei (P. D'Hoore), te Beernem op 11 maa (G. Wieme), te Poperinge op 7 mei (med. O. Dochy), te Woumen-Blankaart op 4 en 17 maa 5 ex. (K. Devos), te Merkem op 8 maa 2 ex. (W. Packet), te Stuivekenskerke op 1 en 30 mei (K. Devos en S. Ramon), te Lampernisse op 6 maa (K. Devreese), te Kaaskerke op 23 maa (J. Depotter), te Veurne op 5 mei 2 ex. (K. Degraeve), te Doornzele op 1, 4, 22, 30 en 31 maa (G. Spanoghe, J. Nuytinck, D. Verbelen, F. 't Jolyn, A. Devreese e.a.), te Jabbeke-Zerkegem op 8 maa (J. Lammerant), te Drongen op 23 apr 2 ex.

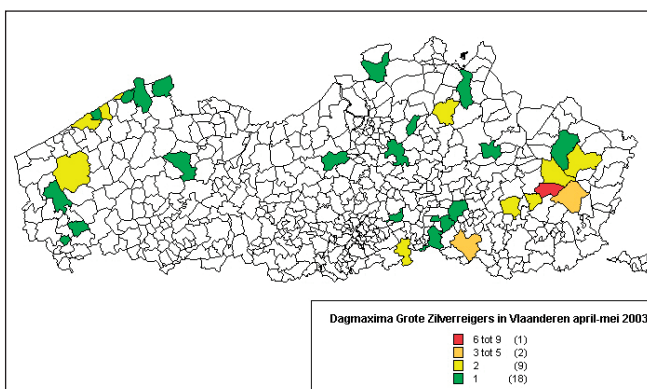
(G. Spanoghe), te Boekhoute op 31 mei (J. Mergeay), te Verrebroek op 13 en 20 maa, 2 apr en 7 mei resp. 2, 2, 1 en 1 ex. (B. Deduytsche en G. Driessens), te Kieldrecht op 14 mei 4 ex. (J. Van Impe), te Ekeren-Bospolder op 12, 16 en 28 mei resp. 1, 4 en 6 ex. (H. Voet, F. Collet e.a.), te Mechelen-Mechels Broek van 19 t/m 21 mei (R. Nossent, G. Meeus en W. Dirckx), te Wintam-Noordelijk Eiland op 27 en 28 mei (K. De Keersmaecker e.a.), te Kortenaeken-Miskom van 27 feb t/m 12 apr (G. Stockx, E. en P. Collaerts e.a.), te Schulte van 1 maa t/m 11 mei geregeld 1 ex. met aldaar 3 ex. op 3 mei (W. Vanwesemael, K. Leysen, A. Van de Laer, C. Vanderydt, W. Mondelaers e.a.), te Zonhoven geregeld van 5 mei t/m 9 jun (M. Lodewijckx, G. Beckers en J. Wellekens), te Lummen op 23 apr en 2 mei resp. 3 ex. en 1 ex. (J. Kenens) en te Genk op 1 mei 3 ex. (C. Vanderydt).

In april-mei werden **Grote Zilverreigers** *Casmerodius albus* (BAHC) genoteerd op 30 verschillende plaatsen (kaart 1). Tijdens de periode 9 maart-26 mei werden **Purperreigers** *Ardea purpurea* genoteerd op 30 verschillende plaatsen (kaart 2). De hoogste trekaantallen werden genoteerd tijdens de 2de decade van april (figuur 1) met langs de kust dagmaxima van 8 ex. op 13 apr te Zeebrugge (Y. Baptiste) en 7 ex. op 21 apr te Bredene (J. Demey e.a.) en te Uitkerkse polders (F. Beidts).

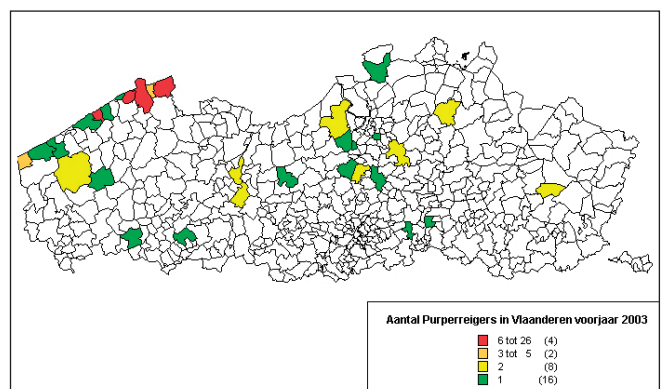
Tijdens het voorjaar werden **Zwarte Ooievaars** *Ciconia nigra* waargenomen op 21 apr te Sint-Agatha-Rode 2 ex. (*Boomklever* 2003, 2), op 11 mei te Brecht-Groot Schietveld 5 ex. (J. De Ridder) en te Oud-Heverlee (F. Fluyt, *Boomklever* 2003, 2), op 23 mei te Lommel (M.

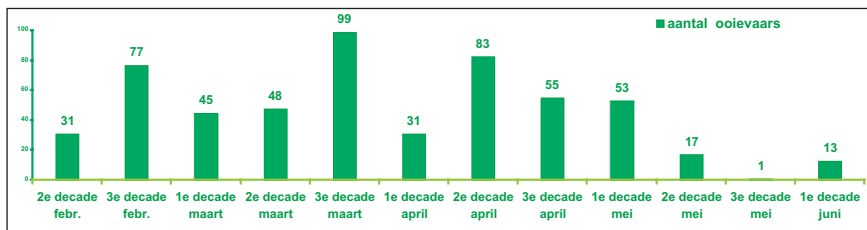
Figuur 1. Chronologische spreiding van Purperreigers *Ardea purpurea* in Vlaanderen tijdens het voorjaar 2003

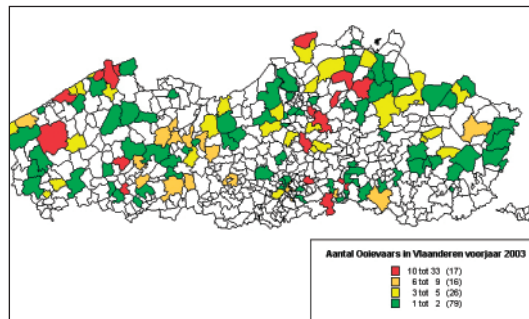
Kaart 1. Geografische spreiding van dagmaxima van Grote Zilverreigers *Casmerodius albus* in Vlaanderen in april-mei 2003

Kaart 2. Geografische spreiding van Purperreigers *Ardea purpurea* in Vlaanderen tijdens het voorjaar 2003

Figuur 2. Chronologische spreiding van Ooievaars *Ciconia ciconia* in Vlaanderen tijdens het voorjaar 2003

Kaart 3. Geografische spreiding van Ooievaars *Ciconia ciconia* in Vlaanderen tijdens het voorjaar 2003

Emmers, *Zonnedaauw* 2003, 3), op 4 jun te Boechout (D. Colin) en op 5 jun te Geetbets (P. Abts).

Vanaf de 2de decade van februari t/m de 1ste decade van juni trokken ca. 550 **Ooievaars** *Ciconia ciconia* (w.o. mogelijke dubbeltellingen) over Vlaanderen (figuur 2) en dit op 138 verschillende plaatsen (kaart 3) w.o. de volgende dagaantallen van > 10 ex.: 20 feb Meulebeke 14 ex. (R. Verhulst), 5 maa Mechelen-Mechels Broek 11 ex. (R. Nossent en K. Lossy) die even later over Mechelen-centrum vlogen (P. Symens), Zandhoven (N. Van Tilder) en Malle (I. Jacobs), 13 maa Everberg 20 ex. (J. Mergeay), 30 maa Leuven 10 ex. (R. Guelinckx) en Neerijse 13 ex. w.o. een groep van 10 ex. (K. Van Scharen, P. De Becker e.a., *Boomklever* 2003, 2), 13 apr Lille 10 ex. pleisterend (G. Starckx), 16 apr Zandvoorde 26 ex. (M. Ferdinande) en 4 mei Heist 21 ex. in 4 groepen (J. Debuck). Op 19 maa vloog een **Zwarte Ibis** *Plegadis falcinellus* (BAHC) samen met 17 Lepelaars naar NO. te Oostende (P. Lingier).

In februari waren de 1ste **Lepelaars** *Platalea leucorodia* aanwezig op 9 feb te Veurne (K. Verbanck), op 12 feb te Evergem-Doornzele (G. Spanoghe), op 15 en 24 feb te Zeebrugge (K. Verdonck, F. De Scheemaeker en G. Vergauwen), op 15 feb te Hoeke (K. Verlinde), op 16 feb te Oudenburg 3 ex. (D. D'Hert), op 17 en 21 feb te Damme resp. 3 ex. en 1 ex. (S. Brinckman en J. Bossauw), op 20 feb te Oostkerke (G. Orbie) en op 22 feb te Heist 2 ex. naar NO. (L. Gilis). In het binnenland waren er waarnemingen te Woumen op 6 maa 6 ex. (G. Carette), te Lo-Reninge op 22 maa 2 ex. (med. K. Devos), te Stuivekenskerke op 18 en 31 maa en 31 mei resp. 1, 1 en 14 ex. (K. Devos en med. P. Seys), te Ieper op 22 maa, 20 apr en 6 mei (O. Dochy en R. Claeys), te Meilegem op 24 apr (L. Verroken), te Tielt-Schuijferskapelle op 3 maa 12 ex. (J.

Vandenbergh), te Destelbergen op 12 en 13 maa (F. Maes, M. Moors, B. Van Gansbeke, P. Van Gelen en J. Sweetlove), te Zwijnaarde op 17 apr 2 ex. (G. Spanoghe), te Doornzele op 21 apr 4 en 4 mei resp. 1 ex. en 2 ex. (G. Spanoghe, P. Carchon en K. Sabbe), te Verrebroek geregeld van 10 maa t/m 27 mei met max. 7 ex. (J. Van Impe en B. Deduytsche), te Kieldrecht op 4, 5 en 15 mei resp. 1, 2 en 1 ex. (*Zonnedaauw* 2003, 4, J. Van Impe en G. Spanoghe), te Oostmalle/Zoersel op 11 mei (T. Goossens), te Mechelen-Mechels Broek op 30 mei (G. Meeus), te Wintam-Noordelijk Eiland op 26 maa, 22 en 29 mei en 6 jun (E. De Backer, K. en B. De Keersmaecker, T. Temmerman en H. Mees), te Tienen op 7 mei (E. Hoebrechts en P. Smets) en te Liedekerke op 22 maa (J. Dewolf).

GANZEN en EENDEN

Op 6 apr pleisterde nog een **Kleine Rietgans** *Anser brachyrhynchus* te Heist-kleiputten (V. Goethals en J. Debuck).

Op 29 mei was nog een **Kolgans** *Anser albifrons* aanwezig te Woumen-Blankaart (K. Devos) en op 31 mei te Kalmthout (H. Lauriks).

In het binnenland pleisterden in maart **Rotganzen** *Branta bernicla* op de 3de te Diksmuide (G. Spanoghe), op de 19de te Schulen 1 juv. (W. Vanwesemael), op de 22ste te Liedekerke (J. Dewolf) en op de 31ste te Oud-Heverlee (B. Nef, *Boomklever* 2003, 2). Op 6 mei volgde er nog een waarneming te Wintam-Noordelijk Eiland (K. De Keersmaecker en K. De Rouck).

Late **Smienten** *Anas penelope* werden genoteerd te Zeebrugge-Achterhaven op 9, 12 en 24 mei en 1 jun resp. 7, 6, 4 en 5 ex. (G. Carette, D. Werbroeck, Y. Baptiste en F. De Scheemaeker), te Uitkerke op 10 mei 1 ♂ (B. Beyen), te Merkem op 8 en 30 mei resp. 20 ex. en 3 ex. (K. Devos), te Woumen op 11 mei 5 ex. (B. Beyen), te Verrebroek

Amerikaanse Smient *Anas americana*. ♀. 26 maa 2003, Zeebrugge-Hoge Noen (W) (Foto: Koen Verbanck)

op 30 mei 1 ♂ en te Kallo op 30 mei 1 koppel (J. Van Impe) en te Kessel-Lo tot minstens 20 mei 1 ♂ (B. Markey en R. Guelinckx, *Boomklever* 2003, 2).

Van 16 t/m 26 maa pleisterde 1 ♂

Amerikaanse Smient *Anas americana* (BAHC) te Zeebrugge-Hoge Noen met aldaar eveneens 1 ♀ op 16, 21 en 26 maa (G. Spanoghe, P. Boesman, G. Carette, K. Verbanck e.a.) en op 22 apr was een ad. ♀ aanwezig te Gent-Bourgoyen (G. Spanoghe en F. Maes).

Een ♂ **Amerikaanse Wintertaling** *Anas carolinensis* (BAHC) pleisterde te Steendorp op de Schelde op 18 maa (J. Soors, N. De Regge, F. 't Jolleyen e.a.) en te Oud-Heverlee op 11 apr (K. Moreau, *Boomklever* 2003, 2).

Op 23 feb waren niet minder 1.044

Pijlstaarten *Anas acuta* aanwezig te Willebroek-Broek Denayer (D. Tierens, E. Leplat en A. Willemsen) en in mei werd de soort nog genoteerd te Zeebrugge-Achterhaven op 11 en 12 mei 2 ♂ (F. De Scheemaeker, G. Carette, D. Werbroeck e.a.), te Lichtaart op 16 en 29 mei 1 ♂ (P. Van Der Schoot), te Schelle op 6 mei (K. De Keersmaecker) en te Wintam-Noordelijk Eiland op 17 en 25 mei resp. 1 ♀ en 1 ♂ (C. Coeckelberg, J. Reyniers e.a.).

Krooneenden *Netta rufina* werden genoteerd te Bossuit op 16 maa (C. Wintein), te Zulte op 1 en 8 maa 1 ♂ + 1 ♀ (J.-M. Kerkhove), te Liedekerke op 28 maa 1 ♀ (S. Feys), te Denderleeuw op 11 apr en 4 mei 1 ♀ (P. Mannaert en A. Ots), te Nederename op 15 maa, 15 apr en 29 mei resp. 1 ♂ + 1 ♀, 1 ♂ en 1 ♀ (P. Vantiegheem en D. Van de Populiere), te

Vinderhoutte op 15 maa 1 ♂ (A. Devreese), te Eine op 6 apr 1 ♂ + 1 ♀ (D. De Grootte), te Meilegem op 29 maa en 15 apr (D. De Grootte en D. Van de Populiere), te Aalter op 26 apr en 3 mei 1 ♀ (J. Versigghel), te Zingem op 1 maa 1 ♂ (B. Heirweg en D. Van de Populiere), te Antwerpen L.O.-Blokkeerdijk op 2 maa 1 ♂ + 1 ♀ (W. Verschueren), te Lier/Duffel/Rumst van 15 maart t/m 2 mei geregeld 1 ♀ en/of 1 ♂ met aldaar 3 ♂ op 29 maa (D. Colin, S. Baeten, K. Wauters, J. Tafforeau en G. Driessens) en te Roosbeek op 16 maa 1 ♂ (R. Guelinckx).

Tijdens het voorjaar werden

Witoogeeden *Aythya nyroca* (BAHC) genoteerd te Gullegem op 21 maa 1 ad. ♂ (O. Dochy) en op 23 en 25 maa 1 ♀ (G. Lommens), te Meilegem op 28 en 29 maa 1 ♂ (E. Van Den Abeele), te Gent-Blaarmeersen op 1 maa 1 ♂ (G. Spanoghe), te Antwerpen L.O.-Blokkeerdijk van 8 t/m 10 apr en van 15 t/m 17 mei 1 ♂ (W. Verschueren en E. De Backer) en te Zemst-Bos van Aa op 13, 26 en 27 apr en 18 mei 1 ♂ (K. Helsen, R. De Boom, B. Van Rossum en F. Van Den Houte, *Nieuwsgier* 2003, 9).

Na midden maart waren nog **Topper-eenden** *Aythya marila* aanwezig in het binnenland te Beernem van 16 t/m 23 maa 1 ♀ (G. Wieme en D. Vandenbrande), te Stuikevenskerke op 17 en 21 maa 1 ♂ (K. Devos), te Merkem op 30 maa (K. Devos), te Heurne op 17 maa (G. Quaghebeur), te Aalter op 22 en 23 maa resp. 1 ♀ en 1 ♂ + 3 ♀ (B. Deduysche en J. Versigghel), te Zingem op 16/17 en 20 t/m 24 maa resp. 2 ♂ + 2 ♀ en 1 ♀ (B. Heirweg, D. De

Groote, G. Minnaert, D. Van de Populiere, G. Groenez e.a.), te Antwerpen L.O.-Blokkeerdijk van 1 t/m 23 maa bijna dagelijks met max. 1 ad. ♂, 2 1ste winter ♂ + 6 ♀ op 9 maa met aldaar op 30 maa 2 ♂ + 1 ♀ (W. Verschueren) en op 9 mei 1 ♀ (J. Balfort).

Ijseenden *Clangula hyemalis* werden genoteerd op 20 en 22 maa te Oostende-Spuikom 1 ♀ (J. Demey, J. Dewolf en B. Deduysche) en op 11 apr te Oostduinkerke (D. D'Hert).

Op 23 apr pleisterde een groep van 4 ♂ + 6 ♀ **Zwarte Zee-eenden** *Melanitta nigra* te Mechelen-Mechels Broek (R. Nossent en K. Lossy)

Grote Zee-eenden *Melanitta fusca* werden genoteerd te Oostduinkerke op 18 maa en 12 apr resp. 2 ex. (H. Tyteca) en 15 ex. (D. D'Hert).

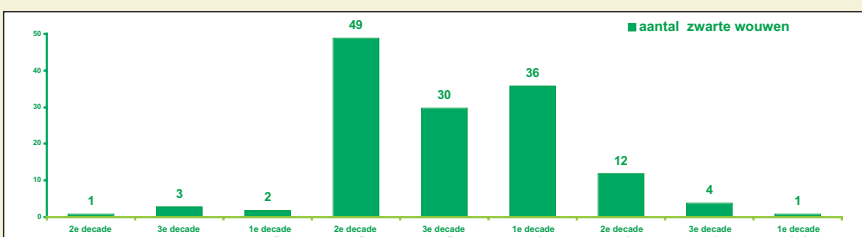
Op 1 mei was nog 1 ♂ + 1 ♀ **Brilduiker** *Bucephala clangula* aanwezig te Kalmthout-Stappersven (C. Van Laerhoven).

Op 8 mei verbleef nog een ♀ **Nonnetje** *Mergus albellus* te Merkem-spaarbekken (K. Devos).

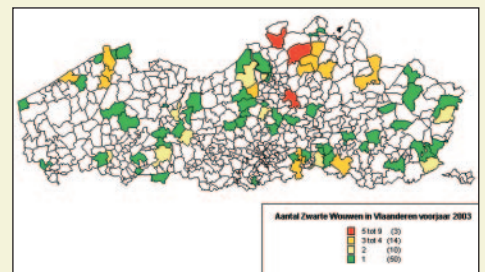
In het binnenland pleisterden **Middelste Zaagbekken** *Mergus serrator* te Antwerpen L.O.-Blokkeerdijk op 9 en 15 apr resp. 1 ♂ + 3 ♀ (J. Balfort) en 1 ♀ (W. Verschueren), te Zemst-Bos van Aa op 13 apr 1 ♂ + 11 ♀-kleed (R. De Boom, B. Van Rossum, F. Van Den Houte, J.-P. Verduystert en K. Helsen, *Nieuwsgier* 2003, 9), te Wintam-Noordelijk Eiland op 9 apr 1 ♂ + 3 ♀ (K. De Keersmaecker en M. Sterckx) en te Schulen op 22 maa 1 ♂ (A. Van de Laer).

Opmerkelijke voorjaarstrek van Zwarte Vrouwen

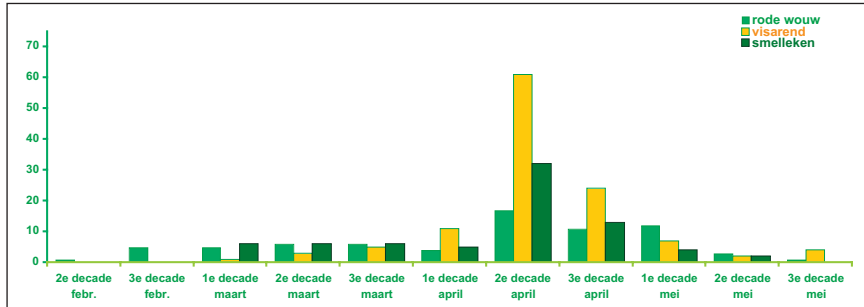
In de periode van 12 maart tot 1 juni werden in Vlaanderen niet minder dan 138 Zwarte Vrouwen *Milvus migrans* genoteerd (w.o. mogelijke dubbeltellingen) (figuur 3) en dit op 69 verschillende plaatsen (kaart 4). De doortrekkiepe vond plaats tijdens de 2de decade van april met 35 % van alle waarnemingen.

Figuur 3. Chronologische spreiding van Zwarte Vrouwen *Milvus migrans* in Vlaanderen tijdens het voorjaar 2003

Kaart 4. Geografische spreiding van Zwarte Vrouwen *Milvus migrans* in Vlaanderen tijdens het voorjaar 2003

Figuur 4. Chronologische spreiding van Rode Wouwen *Milvus milvus*, Visarenden *Pandion haliaetus* en Smellekens *Falco columbarius* in Vlaanderen tijdens het voorjaar 2003

ROOFVOGELS

Tijdens de periode 19 februari-26 mei werden in Vlaanderen 71 **Rode Wouwen** *Milvus milvus* genoteerd (w.o. mogelijke dubbeltellingen) (figuur 4) op 49 verschillende plaatsen (kaart 5). Opmerkelijk was de waarneming van een losse groep van 8 ex. te Zonnebeke-Beselare op 4 mei (F. Six).

Op 4 mei werd achtereenvolgens een **Vale Gier** *Gyps fulvus* (BAHC) waargenomen te Duffel (J. Kelchtermans) en te Lier (K. De Rouck, H. Matheve, D. Colin en D. Dierckx). Overvliegende **Slangenarenden** *Circaetus gallicus* (BAHC) werden gezien op 22 maa

te Neerharen (M. en J. Dolmans en P. en J. Wouters), op 6 mei te Hombeek 1 ex. naar N. (K. Lossy en J. Vanwynsberghe) en op 31 mei te Hoogstraten-Meer 1 ex. naar NO. (B. Hoeymans).

In mei werden nog **Blauwe Kiekendieven** *Circus cyaneus* waargenomen op 1 mei te Lo-Reninge (W. Declerq), op 3 en 6 mei te Tienen resp. 1 ♂ en 1 ♂ + 1 ♀ (P. Collaerts en P. Herroelen), op 5 en 6 mei te Leefdaal 1 ♀ (F. Fluyt, K. Van Scharen en K. Moreau, *Boomklever* 2003, 2), op 7 mei te Nieuwpoort (R. Desaever), op 7 en 10 mei te Kalmthout-Kalmthoutse Heide 1 ♀ (H. Lauriks en K. Vlietinck), op 8 en 18 mei te

Bertem 1 ♀ (S. Bouillon, K. Moreau, J. Nysten en F.J. Moerman, *Boomklever* 2003, 2), op 16 mei te Knokke-Zwin 1 ♀ (L. Gilis), op 19 mei te Schulte 1 ♂ (R. Verboven) en op 29 mei te Genk-Maten 1 ♂ (C. Vanderydt).

Op 17 apr vloog een 2dezomer ♂ **Steppekiekendief** *Circus macrourus* (BAHC) over te Brecht-Groot Schietveld (J. De Ridder en J. Elst).

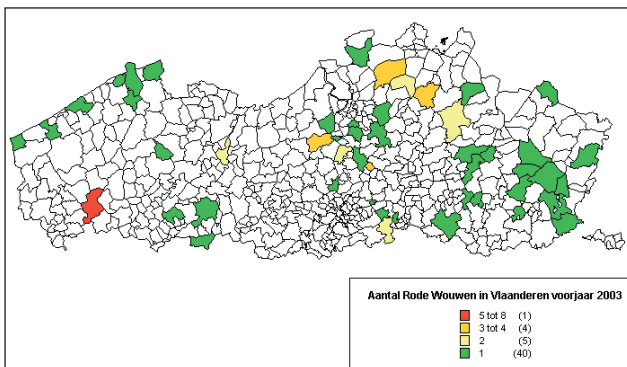
Tijdens het voorjaar werden 44 **Grauwe Kiekendieven** *Circus pygargus* genoteerd op 29 verschillende plaatsen (kaart 6).

Op 6 mei vloog een donkere fase **Dwergarend** *Hieraetus pennatus* (BAHC) over Lier (J. Tafforeau).

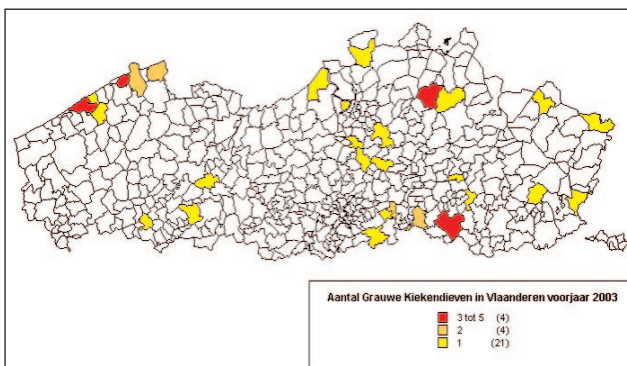
Tijdens de periode 10 maart tot 31 mei werden 110 **Visarenden** *Pandion haliaetus* genoteerd (w.o. mogelijke dubbeltellingen) (figuur 5) en dit op 62 verschillende plaatsen (kaart 7).

In april-mei werden **Roodpootvalken** *Falco vespertinus* genoteerd te Knokke op 21 en 25 april resp. 1 ex. en 1 ♀ (P. Tjilijn, P. Adriaens, P. en S. Vantieghem, J. Elst, T. Goossens e.a.), te Vladslo op 31 mei 1 ad. ♀ (K. Hessel), te Zonnebeke op 21 april 1 ♀-kleed (O. Dochy), te Verrebroek op 15 mei 1 ♀ (G. Spanoghe), te Brecht-Groot Schietveld op 31 mei 1 2de jaars ♂ (J. Elst, D. Symens en L. Wens), te Poederlee op 4 mei 3 ex. ♀-kleed (P. De Cnodder en R. Aeschlimann), te Lichtaart op 11 mei 1 2de jaars ♂ (R. Aeschlimann), te Tielen op 7 jun 1 ♀ (J. Mergeay en F. Vandemutter) en te Helchteren op 12, 19 en 25 mei 1 2de jaars ♂ (A. Geuens, J. Kerkhofs, L. Janssen, W. Loenders en J. Verheyen, *Zonnedaauw* 2003, 3).

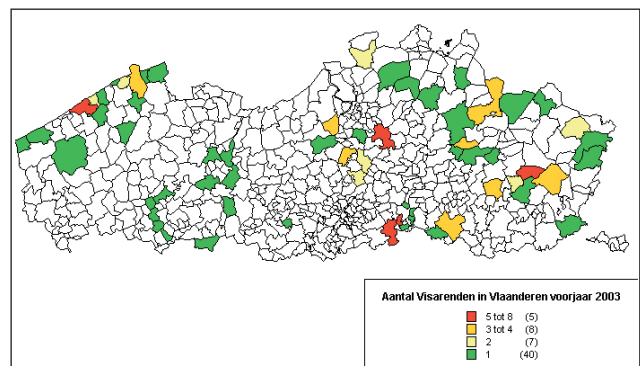
In de periode maart-mei werden 74 **Smellekens** *Falco columbarius* (w.o. mogelijke dubbeltellingen) waargenomen met in mei nog waarnemingen op 1 mei te

Kaart 5. Geografische spreiding van Rode Wouwen *Milvus milvus* in Vlaanderen tijdens het voorjaar 2003

Kaart 6. Geografische spreiding van Grauwe Kiekendieven *Circus pygargus* in Vlaanderen tijdens het voorjaar 2003

Kaart 7. Geografische spreiding van Visarenden *Pandion haliaetus* in Vlaanderen tijdens het voorjaar 2003

Merchtem-Hamme (M. De Coninck, *Nieuwsgier* 2003, 9), op 4 mei te Zeebrugge-Voorhaven 1 ♀ (T. Goossens e.a.), op 6 mei te Duffel (D. Colin), op 8 mei te Uitkerke (G. Declercq), op 16 mei te Nieuwpoort (B. Beyen) en op 19 mei te Wuustwezel 1 ♀ (A. Van Loon).

Naast meerdere broedgevallen in Vlaanderen werden **Slechtvalken** *Falco peregrinus* tijdens de periode maart-mei 2003 genoteerd op niet minder dan 71 verschillende plaatsen.

HOENDERS, RALACHTIGEN en KRAAN-VOGELS

In april werden reeds **Kwartels** *Coturnix coturnix* genoteerd op 13 apr te Heist (S. Vantiegheem), op 27 apr te Duisburg (F. Fluyt, *Boomklever* 2003, 2) en op 30 apr te Lampernisse (K. Degraeve).

Porseleinhoenen *Porzana porzana* waren aanwezig te Middelkerke op 14 apr (B. Beyen), te Ieper van 12 t/m 14 mei (N. Selse), te Lo-Reninge op 22 apr (W. Declercq), te Semmerzake op 5 apr (D. Verbelen), te Gentbrugge op 23 maa en 7 t/m 19 apr met aldaar 2 ex. op 14 apr (E. Thoen, P. Van Grembergen, M. Moors, P. Carchon, O. Beck e.a.), te Heusden op 22

maa (E. Thoen), te Gent-Bourgoyen op 29 maa en 13 en 16 apr (G. Spanoghe, B. Cotelte en A. Anselin, J. Nuytinck), te Destelbergen op 14, 15 en 18 apr (M. Moors, P. Carchon en O. Beck), te Zwijnaarde op 18 apr (G. Spanoghe), te Oostakker op 14 apr (L. Verdegem), te Verrebroek op 28 mei (G. Spanoghe), te Kallo op 13 apr (J. Elst en C. Van Asselberghs), te Antwerpen op 9 maa (W. Opdekamp), te Willebroek-Broek Denayer op 30 apr (A. Willemsen), te Neerijse-Doode Bemde tijdens de 2de helft van mei (P. De Becker, *Boomklever* 2003, 2), te Tienen op 6 en 16 apr (M. Van de Put, E. Hoebrechts en M. Van Meeuwen), te Evere/Schaarbeek op 12 apr vondst van een dood ad. (A. Doornaert en M. Moreels, *Passer* 2003, 2) en te Ham-Genendijk op 23 apr (K. Leysen, W. Vanwesemael en M. Van Meeuwen).

Op 12 mei was een **Klein Waterhoen** *Porzana parva* (BAHC) aanwezig te Neerpelt-Hageven (H. Lehaen). Van 19 t/m 28 maa pleisterde een **Kleinst Waterhoen** *Porzana pusilla* (BAHC) te Willebroek - Broek Denayer (W. Schrey en D. Tierens).

Kwartelkoningen *Crex crex* werden geno-

teerd te Maarke-Kerkem op 8 apr (L. Mincke), te Merksplas op 15 mei 1 ringvangst (R. Verlinden), te Herselt op 27 mei 1 ringvangst (A. Cristael) en te Schulte op 1 jun (M. Claes).

STELTLOPERS

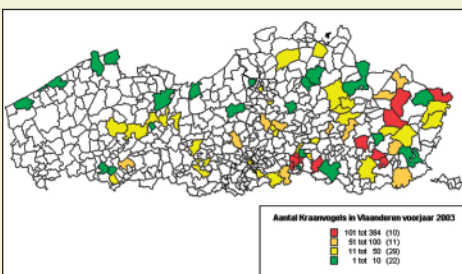
Tijdens het voorjaar werden **Steltkluten** *Himantopus himantopus* waargenomen te Zeebrugge op 5 en 7 mei (D. Van Den Heuvel, G. Carette, D. Werbroeck e.a.), te Oudenburg-Stalhille op 5 mei (J. Buckens), te Bredene op 14 apr 2 ex. (R. François), te Stuivekenskerke op 8 mei (G. Orbie en K. Devos), te Zwijndrecht op 6 mei (J. Van Impe), te Antwerpen L.O.-Bloktersdijk op 6 mei 1 ex. overvliegend (W. Verschuieren), te Rijkevorsel op 5 mei 2 ex. (M. Renders) en te Wintam-Noordelijk Eiland op 16 mei (E. De Backer).

Op 5 en 6 mei pleisterde een **Griël** *Burhinus oedicnemus* (BAHC) te Leefdaal/Korbeek-Dijle (F. Fluyt e.a., *Boomklever* 2003, 2).

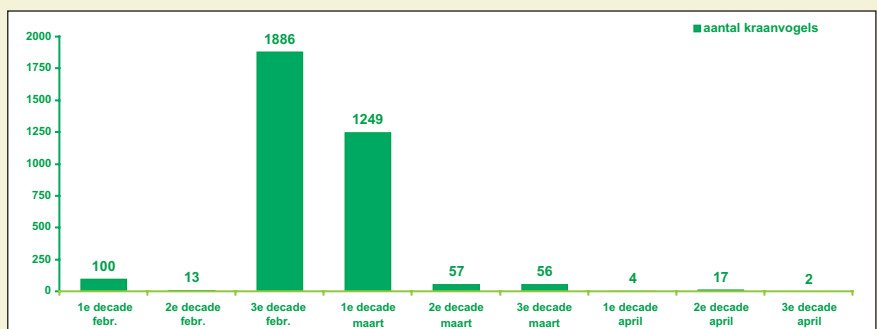
Reeds op 20 maa pleisterden 2 **Strandplevieren** *Charadrius alexandrinus* te Zeebrugge (K. Hessel) en in het binnenland waren er waarnemingen te Zwijndrecht op 16 apr (E. Kaerts) en te Maaswinkel op 7

Opvallende voorjaarstrek van Kraanvogels eind februari – begin maart

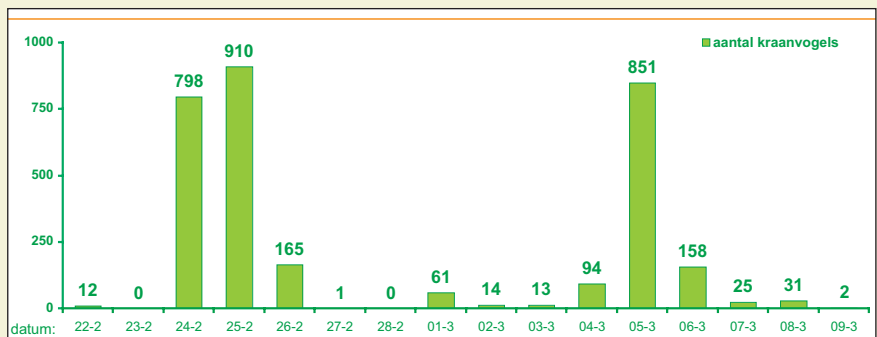
De 1ste Kraanvogels *Grus grus* werden reeds genoteerd op 6 feb te Merchtem-Hamme ca. 100 ex. (M. De Coninck, *Nieuwsgier* 2003, 7) en op 12 feb te Anderlecht-Pede 2 ex. (P. Geerts). Tijdens het ganse voorjaar werden ca. 3.400 ex. genoteerd (w.o. mogelijke dubbeltellingen) met een opvallende doortrek tijdens de 2de decade van februari en de 1ste decade van maart (figuur 7) en piekaantallen op 24 en 25 feb en 5 maa (figuur 8).

Kaart 8. Geografische spreiding van Kraanvogels *Grus grus* in Vlaanderen tijdens het voorjaar 2003

Figuur 7. Chronologische spreiding van Kraanvogels *Grus grus* in Vlaanderen tijdens het voorjaar 2003

Figuur 8. Chronologische spreiding van Kraanvogels *Grus grus* in Vlaanderen eind februari – begin maart 2003

mei 2 ex. langs de Maas (T. Pattyn).

Op 27 apr werd een **Morinelplevier** *Charadrius morinellus* waargenomen te Lier (D. Colin).

Begin maart werden grote aantallen

Goudplevieren *Pluvialis apricaria* waargenomen in het binnenland met 250 ex. te Rijkvorsel op de 2de (S. Leestmans) en 141 ex. overvliegend te Mechelen-Mechels Broek op de 9de (F. Van de Meutter en J. Soors). In mei waren nog vogels aanwezig op de 10de te Korbeek-Dijle (L. Hendrickx en A. Boeckx, *Boomklever* 2003, 2), op de 11de te Lo-Reninge (W. Declercq) en op de 15de te Zemst 2 ex. (J.-P. Verduystert, *Nieuwsgier* 2003, 9).

In het binnenland werden **Zilverplevieren** *Pluvialis squatarola* genoteerd te Stuivekenskerke op 29 mei (K. Devos), te Kieldrecht op 24 mei (J. Van Impe), te Doel op 19 mei (J. Soors), te Wintam-Noordelijk Eiland op 31 maa, 30 apr en 6 en 18 mei resp. 2, 2, 1 en 8 ex. (K. en B. De Keersmaecker, C. Coeckelberg, K. De Rouck en J. Reyniers), te Bertem op 3 mei (F. Fluyt en K. Van Scharen, *Boomklever* 2003, 2), te Tienen op 3 mei (E. en P. Collaerts en M. Vandeput), te Zonhoven-Wijvenheide op 26 apr (J. Wellekens) en te Dilsen-Stokkem op 12 april (med. J. Gabriëls).

In het binnenland werden **Kanoeten**

Calidris canutus waargenomen te Stuivekenskerke op 9, 15, 20, 21 en 22 mei resp. 1, 1, 1, 3 en 4 ex. (K. Verbanck, K. Hessel en K. Devos), te Veurne op 22 mei (D. D'Hert, D. Herman, N. Vanermen en S. Feys), te Deinze op 20 mei (T. Struyve), te Evergem/Doornzele-werf Kluzendokken op 27 apr en 16 mei resp. 1 ex. en 2 ex. (Y. Princen, H. Thijs, G. Appeltans en J. Dewolf), te Verrebroek op 14 mei (J. Van Impe), te Kieldrecht op 24 mei (J. Van Impe), te Doel op 19 mei (J. Soors), te Lier op 18 mei 6 ex. (D. Colin en J. Tafforeau), te Mechelen-Mechels Broek op 3 en 13 mei (R. Nossent en K. Lossy) en te Wintam-Noordelijk Eiland op 10, 11, 18 en 20 mei resp. 1, 1, 2 en 4 ex. (K. en B. De Keersmaecker, J. Verlinden, E. De Backer en J. Reyniers).

In de periode april t/m mei werden **Drieteenstrandlopers** *Calidris alba* genoteerd in het binnenland te Stuivekenskerke op 3, 24 en 25 mei resp. 1, 3 en 1 ex. (K. Devos en W. Debruyne), te Wintam-Noordelijk Eiland van 22 t/m 24 apr en op 1 mei resp. 1 ex. en 2 ex. (K. en B. De Keersmaecker en J. Reyniers) en te Tienen op 9, 10, 11 en 14 mei resp. 4, 1, 1 en 1 ex.

(F. Verdonckt, E. Hoebrechts, E. Collaerts e.a.).

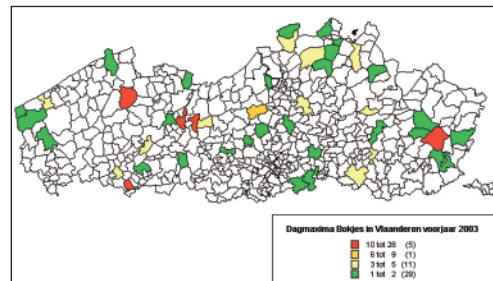
Reeds op 15 maa vloog een **Kleine Strandloper** *Calidris minuta* naar NO. te Bredene (E. Vanloo).

Tijdens het voorjaar werden **Temmincks Strandlopers** *Calidris temminckii* in de periode april-mei op de volgende plaatsen genoteerd, met telkens vermelding van het dagmaximum: Uitkerke (2), Bredene (5), Stuivekenskerke (2), Veurne (1), Mol (1), Wintam-Noordelijk Eiland (2) en Oud-Heverlee (4).

Krombekstrandlopers *Calidris ferruginea* waren in het binnenland aanwezig te Stuivekenskerke op 29 en 30 mei 2 ex. (K. Verbanck en K. Devos), te Aalter op 21 apr (B. Deduytsche), te Kieldrecht op 9 jun (J. Van Impe), te Mechelen-Mechels Broek op 11, 12 en 13 mei resp. 4, 3 en 2 ex. (W. Dirckx, R. Nossent en K. Lossy), te Hofstade op 2, 12 en 13 mei resp. 1, 3 en 3 ex. (K. Lossy en R. Nossent), te Wintam-Noordelijk Eiland op 7, 30 en 31 mei resp. 2, 1 en 1 ex. (K. en B. De Keersmaecker, E. De Backer, C. Coeckelbergh en M. Sterckx), te Tienen op 6 mei 2 ex. (E. Hoebrechts) en te Dilsen-Stokkem op 8 mei (G. Beckers). In maart-april werden ca. 180 **Bokjes** *Lymnocyptes minimus* genoteerd op 48 verschillende plaatsen (kaart 9), met een laatste voorjaarsgast op 1 mei te Lo-Reninge (W. Declercq).

Een **Grijze Snip spec.** *Limnodromus spec.* (BAHC) vloog op 20 apr langs Zeebrugge (J. Elst).

Ijslandse Grutto's *Limosa limosa islandica* (BAHC) waren aanwezig op 6 en 18 maa te Lo-Reninge resp. 4 ex. en 18 ex. (K. Hessel

Kaart 9. Geografische spreiding van dagmaxima van Bokjes *Lymnocyptes minimus* in Vlaanderen tijdens het voorjaar 2003

en K. Verbanck), op 9, 14, 16, 22 en 25 maa, 4 en 16 apr en 7 mei te Zeebrugge-Hoge Noen resp. min. 1, 1, ca. 10, 1, 2, 1, 2 en 1 ex. (J. Elst, P. D'Hoore, G. Spanoghe, K. Hessel, O. Dochy e.a.), op 15 maa te Oostduinkerke 6 ex. (D. D'Hert), op 21 maa en 15, 16 en 20 apr te Gent-Bourgoyen resp. 1, 1, 1 en 2 ex. (G. Spanoghe, J. Nuytinck, B. Cotelle en J. Sweetlove), op 24 maa te Bredene min. 4 ex. (J. Buckens), op 19 apr te Oudenburg (J. Elst en C. Van Asselberghs), op 5 en 9 mei te Kieldrecht 2 ex. (J. Van Impe) en op 8 april te Kalmthout (J. Elst en J. de Ridder).

In het binnenland werden **Rosse Grutto's** *Limosa lapponica* waargenomen te Stuivekenskerke op 30 maa 2 ex. (J. Hauwele), te Doel op 4 mei 2 ex. (L. en W. Beyen, *Zonedauw* 2003, 4), te Mol op 26 apr 2 ex. (M. Schuurmans en H. Matheve, *Meander* 2003, 3) en te Wintam-Noordelijk Eiland op 1 mei (K. en B. De Keersmaecker en T. Temmerman).

Poelruiters *Tringa stagnatilis* (BAHC) waren aanwezig op 13 apr te Veurne ringvangst (D. D'Hert e.a.), van 17 t/m 20 apr te Genk-Maten (C. Vanderydt, M. Lodewijckx,

Poelruiter *Tringa stagnatilis*. 13 apr 2003, Veurne (W) (Foto: Diederik D'Hert)

G. Beckers, C. Onkelinx e.a.), van 18 t/m 20 apr te Oud-Heverlee (A. Smets e.a.) en op 4 mei te Lier overvliegend (D. Colin) en te Wintam-Noordelijk Eiland pleisterend (E. De Backer, W. Van Nunen, H. Matheve en K. Lossy).

In het binnenland werden **Steenlopers** *Arenaria interpres* genoteerd te Verrebroek op 29 apr 2 ex. (B. Deduytsche), te Mol op 26 apr (M. Schuurmans en H. Matheve, *Meander* 2003, 3), te Mechelen-Mechels Broek op 12 mei (R. Nossent en K. Lossy) en te Wintam-Noordelijk Eiland op 18 en 20 mei resp. 2 ex. (J. Reyniers) en 1 ex. (E. De Backer).

Een ♂ **Grauwe Franjepoot** *Phalaropus lobatus* was van 1 t/m 3 jun aanwezig te Wintam-Noordelijk Eiland (J. Verlinden, C. Coeckelbergh, H. D'Hertefelt, F. Fierens, K. De Keersmaecker e.a.).

MEEUWEN en STERNS

Vanaf eind februari kwamen de 1ste **Zwartkopmeeuwen** *Larus melanocephalus* aan in het Vlaamse binnenland met op 21 feb te Duffel 1 2de winter (D. Colin), op 22 feb te Lier 1 2de winter (D. Van Wernen), op 23 feb te Kluizen 1 ad. (G. De Smet, H. Verstraete en W. Courtens), op 25 feb te Nazareth 1 ad. (N. Geiregat en N. Van

Grote Burgemeester *Larus hyperboreus*. 23 maa 2003, Zeebrugge-Voorhaven (W)
(Foto: Koen Verbanck)

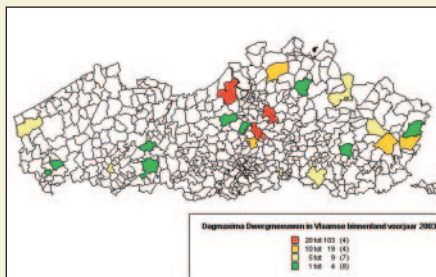
Wassenhove) en te Evergem-Doornzele 1 ad. (G. Spanoghe en N. Van Ermen), op 26 en 27 feb te Harelbeke-Gavers resp. 1 ad. en 1 1ste winter (J. Dekyvere en F. Goussaert), op 27 feb te Antwerpen L.O.-Blokkeerdijk 2 ad. (W. Verschueren) en op 28 feb reeds 10 ex. te Kalmthout (G. Vermeersch). Daarna nam hun aantal snel toe met op 11 maa reeds 280 ex. op een slaappleaats te Zandvliet (J. Van Impe). De hoogste aantallen in de Antwerpse

Kempen betroffen een groep van 140 ex. overvliegend te Wuustwezel-Gooreind op 13 maa (P. Symens) en min. 136 ex. te Brecht-Brechtse Heide op 5 apr (W. Veraghtert) en in Oost-Vlaanderen werden max. 102 ex. genoteerd te Lokeren-Molsbroek op 12 apr (J. Everaert). In de provincies Vlaams-Brabant en Limburg (waar de soort nog steeds een schaarse verschijning is) waren er waarnemingen van 1 tot max. 4 ex. op een 30-tal plaatsen met een uitschieter te Diest-Schaffven van 10 ad. en 15 ad. op 8 en 9 apr (R. Guelinckx, P. Oosterlyncx en J. Bogaert). Op 9 maa pleisterde 1 ad.

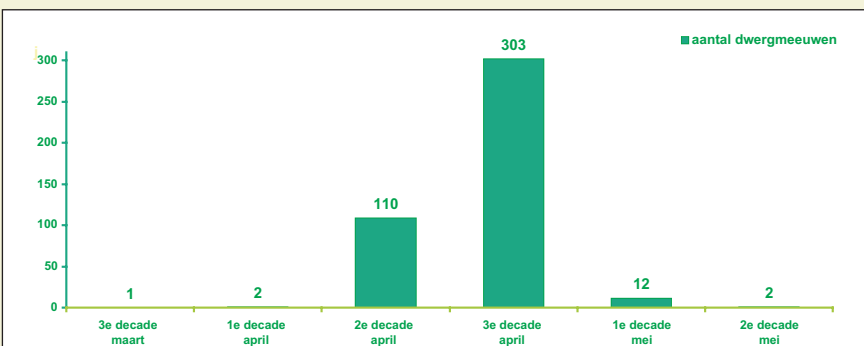
Ringsnavelmeeuw *Larus delawarensis* (BAHC) te Roksem (med. K. Verbanck) en op 24 maa 1 ad. te Bredene (J. Buckens). Tijdens de periode maart-mei werden **Geelpootmeeuwen** *Larus michahellis* op de volgende plaatsen genoteerd, met telkens vermelding van het dagmaximum: Zeebrugge (4), Roksem (1), Nieuwpoort (5), Moen (1), Kortrijk (1), Aalter (1), Evergem-Doornzele (1), Lier (1), Mechelen (1), Wintam (1), Vilvoorde (1), Maasmechelen (10) en Dilsen-Stokkem (3). Tijdens de periode maart-mei werden **Pontische Meeuwen** *Larus cachinnans* (BAHC) op de volgende plaatsen genoteerd, met telkens vermelding van het dagmaximum: Zeebrugge (1), Gent (1), Grimbergen (2), Mechelen (1), Duffel/Rumst (1), Wintam (1), Sint-Agatha-Rode (2) en Oud-Heverlee (1). Op 14 maa pleisterde een 1ste zomer **Grote Burgemeester** *Larus hyperboreus* te Zonhoven-Platwijers (M. Lodewijckx) die op 15 maa aanwezig was te Diepenbeek

Binnenlandinflux van Dwergmeeuwen

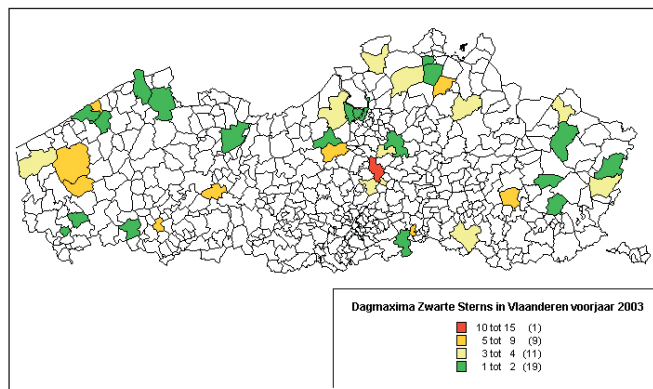
In de periode 30 maart tot 12 mei werden ca. 430 Dwergmeeuwen *Larus minutus* genoteerd in het binnenland (figuur 9) en dit op 24 verschillende plaatsen (kaart 10). De hoogste dagaantallen betroffen 103 ex. (2 groepen van 57 ex. en 46 ex.) te Lier op 23 apr (D. Colin en K. De Rouck), 36 ex. te Mechelen-Mechels Broek op 14 apr (R. Nossent) en 36 ex. te Verrebroek op 23 apr (J. Van Impe).

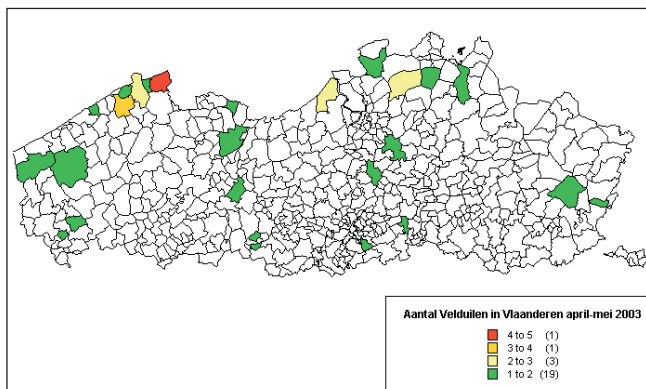
Kaart 10. Geografische spreiding van dagmaxima van binnenlandwaarnemingen van Dwergmeeuwen *Larus minutus* in Vlaanderen tijdens het voorjaar 2003

Figuur 9. Chronologische spreiding van Dwergmeeuwen *Larus minutus* in Vlaanderen tijdens het voorjaar 2003

Kaart 11. Geografische spreiding van dagmaxima van Zwarte Sterns *Chlidonias niger* in Vlaanderen tijdens het voorjaar 2003

Kaart 12. Geografische spreiding van Velduilen *Asio flammeus* in Vlaanderen in april-mei 2003

(C. Vanderydt, G. Beckers en M. Lodewijckx). Op 23 maa was 1 imm. aanwezig te Zeebrugge-Voorhaven (K. Verbanck) en op 2 mei 1 1ste zomer te Nieuwpoort-IJzermondig (T. Goossens en D. Van den Schoor).

In het verre binnenland pleisterden **Grote Mantelmeeuwen** *Larus marinus* te Dilsen op 20 apr (G. Beckers) en te Neerharen op 1 mei 1 2de zomer (G. Beckers en K. Sauwens).

Op 20 apr vloog een **Lachstern** *Gelochelidon nilotica* (BAHC) over Koksijde (D. D'Hert) en op 19 mei 1 ad. over de Oostdam te Zeebrugge (W. Courtens). Twee **Reuzensterms** *Sterna caspia* (BAHC) vlogen op 13 apr langs Knokke (P. Vantiegheem).

De eerste **Grote Sterns** *Sterna sandvicensis* werden genoteerd op 9 maa te Zeebrugge 2 ex. (S. Feys) en in het binnenland waren er waarnemingen in Gullegem op 29 apr 2 ex. (G. Lommens), te Harelbeke-Gavers op 4 mei 2 ex. (P. Vantiegheem, S. Feys e.a.) en te Kallo op 6 mei 6 ex. (G. Heyrman).

Op 6 mei vloog een adulte **Dougalls Stern** *Sterna dougallii* (BAHC) langs Oostende (E. Vanloo) en op 23 mei pleisterde 1 ad. te Zeebrugge-Voorhaven (K. De Rouck). In het binnenland pleisterden niet minder dan 73 **Visdieven** *Sterna hirundo* in de Netevallei te Lier en omgeving op 26 apr (D. Colin).

Van 17 t/m 26 en op 30 mei en op 3 en 12 jun verbleef een 1ste zomer **Forsters Stern** *Sterna forsteri* (BAHC) te Zeebrugge-Voorhaven (K. Verbanck e.a.); de vogel was op 26 mei aanwezig te Knokke-Zwin (J. Buckens).

Reeds op 18 apr werd een **Noordse Stern** *Sterna paradisaea* waargenomen te Blankenberge (T. Goossens, J. Elst en G. Vergauwen) en in het binnenland waren er

waarnemingen op 6 mei te Lier (D. Colin) en te Wintam-Noordelijk Eiland 2 ex. (K. De Keersmaecker).

De eerste **Dwergsterms** *Sterna albifrons* werden genoteerd op 6 apr te Zeebrugge (K. Verbanck), op 13 apr te Oostende 2 ex. (R. François), op 14 apr te Nieuwpoort (D. D'Hert) en op 16 en 18 apr te Bredene resp. 1 ex. (G. Vergauwen) en 9 ex. (D. Vanhoecke).

Tijdens het voorjaar waren **Witwangsterms** *Chlidonias hybridus* (BAHC) aanwezig te Lokeren-Molsbroek op 29 mei 4 ex. (J. Everaert, J. Vanwysberghe en A. Verstraete), te Verrebroek op 7 mei 2 ex. (G. Driessens) en op 5 jun 2 ex. (J. Van Impe en B. Deduytsche), te Kallo/Doel op 6 mei (G. Spanoghe), te Schoten- E10-plas op 13 mei (G. Vermeersch), te Walem-Battenbroek op 6 mei 2 ex. (J. Elst en C. Van Asselberghs), te Mechelen-Mechels Broek op 6 mei 2 ex. naar N. (R. Nossent),

te Wintam-Noordelijk Eiland op 4 juni (K. De Rouck), te Bierbeek-Opvelp op 24 mei 3 ex. (R. Guelinckx en H. Abts) en te Tienen op 25 mei (M. Vandeput, E. Hoebrechts, J. Tuerlinckx en G. Stockx).

In de periode 14 april tot 15 juni werden **Zwarte Sterns** *Chlidonias niger* genoteerd op 40 verschillende plaatsen (kaart 11) met max. 15 ex. te Mechelen-Mechels Broek op 14 apr (R. Nossent).

Een adulte **Witvleugelstern** *Chlidonias leucopterus* (BAHC) vloog op 4 mei langs Heist (K. en R. Janssens) en op 6 mei was 1 ex. aanwezig te Stuivekenskerke (K. Devos en S. Ramon).

UILEN en NACHTZWALUWEN

Een **Oehoe** *Bubo bubo* (BAHC) werd op 14 mei uitgeput gevonden te Hasselt en overgebracht naar het Natuurhulpcentrum Opglabbeek (med. NHC Opglabbeek). In april-mei werden **Velduilen** *Asio flammeus* waargenomen op 27 verschillende

Hop *Upupa epops*. 3 mei 2003, Opvelp (VL.B) (Foto: Marc Van Meeuwen)

plaatsen (kaart 12). In tegenstelling tot de winter 2002/2003 met de meeste waarnemingen aan de kust hadden tijdens het voorjaar de meeste waarnemingen betrekking op binnenlandtrekkers.

Vroege **Nachtzwaluwen** *Caprimulgus europaeus* waren aanwezig op 18 apr te De Panne (D. D'Hert) en te Houthalen (K. Pietinck).

OVERIGE NIET-ZANGVOGELS

Alpengierzwaluwen *Apus melba* (BAHC) werden genoteerd op 14 apr te Bredene (J. Buckens) en op 1 mei te Lokeren-Molsbroek (Y. Adams e.a.).

Bijeneters *Merops apiaster* (BAHC) werden waargenomen te Snellegem op 15 mei 17 ex., met aldaar nog 8 ex. op 16 mei (M. Pottier, J. Mylle, E. Kindt en L. Decat), te Deinze op 16 mei enkele ex. aud. (F. T'Jolley), te Wachtebeke vanaf 23 mei aanwezig met een max. van 6 ex. en resulterend in een broedgeval (G. Spanoghe e.a.) en te Malle op 16 mei 2 ex. naar NO. (D. Vercammen)

Hoppen *Upupa epops* werden waargenomen op 11 apr te Genk (med. J. Rodts), op 15 apr te Raversijde (J. Dellaert), op 18 apr te Knokke (W. Lammaert en H. Remaut), van 30 apr t/m 3 mei te Opvelp (H. Abts, F. Verdonck, E. en P. Collaerts, M. Vandeput, M. Van Meeuwen e.a.) en op 7 mei te Overijse (F. Vandeputte, *Boomklever* 2003, 2).

Tijdens het voorjaar werden slechts 14 **Draaihalzen** *Jynx torquilla* genoteerd op 10 verschillende plaatsen in de periode 15 april tot 28 mei.

Middelste Bonte Spechten *Dendrocopos medius* (BAHC) waren aanwezig op 9 maa te Bierbeek-Meerdaalwoud 4 ex. in het broedgebied (J. Menten) en in het Zoniënwoud werden tussen 16 maa en 5 apr in totaal 9 territoria vastgesteld, waarvan 5 te Hoeilaart, 1 te Sint-Genesius-Rode, 1 te Tervuren, 1 te Watermaal-Bosvoorde en 1 in het Waalse Gewest te La Hulpe (M. Segers). Daarnaast was er ook 1 ex. te Ukkel van 16 maa t/m 15 apr (*Passer* 2003, 4).

ZANGVOGELS

Een **Kleine Kortteenleeuwerik** *Calandrella rufescens* (BAHC) was op 26 en 27 apr aanwezig te Zeebrugge-Voorhaven (K. Verbanck e.a.).

In het binnenland werd een **Kuifleeuwerik** *Galerida cristata* waargenomen te

Kleine Kortteenleeuwerik *Calandrella rufescens*. 27 apr 2003, Zeebrugge-Voorhaven (W)
(Foto: Koen Verbanck)

Verrebroek op 11 apr (J. Van Impe).

Op 21 apr pleisterde nog een

Strandleeuwerik *Eremophila alpestris* te Zeebrugge-Voorhaven (O. Beck).

Grote Piepers *Anthus richardi* (BAHC) waren aanwezig op 10 apr te Zwijnaarde (G. Spanoghe) en op 6 mei te Kallo/Doel (G. Heyrman).

Tijdens het voorjaar werden een 30-tal **Duinpiepers** *Anthus campestris* genoteerd op 13 verschillende plaatsen in de periode 8 april tot 8 mei.

Midden april was er een nooit eerder geziene doortrek van **Graspiepers** *Anthus pratensis* aan de kust met op 15 apr ca. 50.000 ex. te Zeebrugge-Fonteyntjes (P. D'Hoore, Y. Baptiste en J. Debuck) en 10.000-den ex. te De Panne (K. Verbanck) en op 16 apr ca. 42.000 ex. te Zeebrugge-Fonteyntjes (K. Verbanck, P. D'Hoore en J. Debuck). Ook in het binnenland was er een

opvallende trek met op 14, 15 en 16 apr te Mechelen-Mechels Broek resp. 1.044, 2.028 en 1.424 ex. (R. Nossent).

Roodkeelpiepers *Anthus cervinus* (BAHC) werden waargenomen te Zeebrugge-Achterhaven op 25 apr (J. Elst, T. Goossens en D. Van Den Heuvel), te Blankenberge op 14 apr (W. Van den Schoor), te Nieuwpoort-IJzermondong op 22 apr (B. Beyen), te Evergem-Doornzele op 22 en 23 apr (G. Spanoghe en J. De Wolf), te Verrebroek op 7 mei (G. Driessens), te Dilsen op 27 en 28 apr resp. 2 ex. en 1 ex. (G. Beckers, K. Sauwens en R. Schols) en te Rotem op 1 mei (P. van Sanden).

Op 24 apr was een ♂ **Balkankwikstaart** *Motacilla flava feldegg* (BAHC) aanwezig te Anderlecht-Pede (R. Dirckx) en op 28 en 29 apr was een vermoedelijke *feldegg*-hybride aanwezig te Koningshooikt (K. De Rouck e.a.).

Engelse Kwikstaart *Motacilla flava flavissima*. ♂. 6 mei 2003, Wintam-Noordelijk Eiland (A)
(Foto: Kris De Rouck)

De eerste **Engelse Kwikstaarten** *Motacilla flava flavissima* van het voorjaar werden genoteerd op 12 apr te Veurne (D. D'Hert), op 16 apr te Middelkerke 2 ex. (B. Beyen), op 17 apr te De Haan 3 ex. (W. Rommens) en op 20 apr te Bredene (R. François). Het kustmaximum bedroeg 10 ex. te Zeebrugge-Voorhaven op 27 apr (J. Elst, G. Driessens, C. Van Asselberghs en K. Van Asten). Opmerkelijk was de waarneming in het binnenland van 9 ex. te Kallo op 6 mei (G. Heyrman). Tevens waren er in het binnenland waarnemingen te Gentbrugge op 27 en 28 apr resp. 3 ex. en 2 ♂♂ (M. Moors en P. Van Grembergen), te Kallo op 5 en 6 mei resp. 1 ex. (J. Van Impe) en 9 ex. (G. Heyrman), te Mol op 3 mei (M. Schuurmans, *Meander* 2003, 3), te Tienen op 1 mei (W. Willems en J. Cuppens), te Wintam-Noordelijk Eiland op 6 mei 1 ♂ (K. De Rouck), te Leefdaal op 2, 3 en 8 mei 1 ♂ (F. Fluyt, A. Boeckx, A. Smets, K. Van Scharen en F. Vandeputte, *Boomklever* 2003, 2), en te Geraardsbergen vanaf eind mei 1 ♂ wat resulteerde in een gemengd broedgeval met een ♀ **Gele Kwikstaart** *Motacilla flava* (W. Faveyts).

Tijdens het voorjaar werden **Noordse Kwikstaarten** *Motacilla flava thunbergi* genoteerd op de volgende plaatsen in het

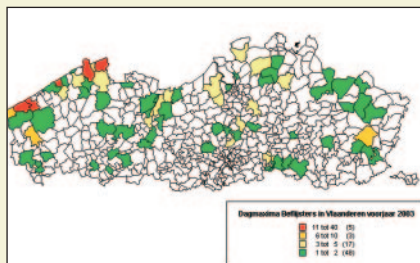
Gele Kwikstaart spec. *Motacilla spec.*, vermoedelijk *feldegg*-hybride, 28 apr 2003, Koningshooikt (A) (Foto : Kris De Rouck)

binnenland, met telkens vermelding van het dagmaximum: Woumen (3), Gentbrugge (1), Kallo (30 à 35), Doel (2), Verrebroek (5), Mol (6), Lier-Anderstad (1), Lier-Koningshooikt (10), Mechelen-Battelaer (2), Bornem-Wintam (51), Tienen (5), Zichem (2), Bierbeek (4), Winksele (min. 5), Korbeek-Dijle (min. 25), Haasrode (1), Overijse (2), Lanaken (17), Genk (1), Neerharen (enkele ex.), Boorseme (1) en Dilsen (1).

Tijdens het voorjaar werden **Rouwkwikstaarten** *Motacilla alba yarrellii* genoteerd aan de kust te Heist op 13 apr (T. Goossens), te Zeebrugge-Achterhaven op 13 en 16 maa resp. 7 ex. (P. D'Hoore) en 1 ex. (W. Jans en C. Martens), te Zeebrugge-Voorhaven op 9, 21, 23 en 30 maart en 1 en 19 mei resp. 1, 5, 15, 4, 1 en 1 ex. (T. Goossens, J. Elst, K. Verbanck, P. Adriaens, J. Dewolf e.a.), te Zeebrugge-Fonteyntjes op 14 maa en 16 apr (P. D'Hoore, K. Verbanck,

Beflijster *Turdus torquatus*. 13 apr 2003, Nieuwpoort (W) (Foto: Diederik D'Hert)

Kaart 13. Geografische spreiding van dagmaxima van Beflijsters *Turdus torquatus* in Vlaanderen tijdens het voorjaar 2003

Opvallende kusttrek van Beflijsters

In de periode 25 maart tot 10 mei werden Beflijsters *Turdus torquatus* waargenomen op niet minder dan 74 verschillende plaatsen (kaart 13). De hoogste aantallen werden midden april genoteerd langs de kust met als dagmaxima 40 ex. op 14 apr te Bredene (J. Buckens, J. Elst, C. Van Asselberghs en G. Vergauwen), 30 ex. op 15 apr te Zeebrugge (P. D'Hoore, Y. Baptiste en J. Debuck), 21 ex. op 18 apr te Knokke (D. Verbelen) en 25 ex. (w.o. een groep van 18 ex.) op 20 apr te Bredene (J. Demey).

Beflijster *Turdus torquatus*. 26 apr 2003, Heist (W) (Foto: Koen Verbanck)

J. Debuck en Y. Baptiste), te De Haan op 17 apr (W. Rommens), te Nieuwpoort-IJzermondung van 26 feb t/m 8 mei bijna dagelijks aanwezig met max. 12 ex. op 10 maa en 10 ex. op 22, 24 en 26 maa (R. Desaeveer) en te De Panne op 10 maa (H. Tyteca). In het binnenland waren er waarnemingen te Brugge op 23 mei (P. Recour), te Beernem op 18 apr 1 ♂ + 1 ♀ (G. Wieme, D. Vandenbrande, S. Vanneste en E. Blomme), te Woumen op 8 apr (K. Devos), te Kortrijk op 24 en 25 maa 1 ♂ (D. Derdeyn), te Kalmthout op 21 maa 1 ♂ (G. Vermeersch), te Wuustwezel op 15 en 30 april (A. Van Loon), te Rijkevorsel op 28 apr (A. Van Loon) en 15 mei (S. Leestmans en M. Thibaut), te Heffen op 9 maa 1 ♀ (J. Soors) en te Maaseik op 15 maa 1 ♂ (K. Janssen).

Roodsterblauwborsten *Luscinia svecica svecica* waren aanwezig te Willebroek-Broek Denayer op 12 apr 1 ♂ (E. Leplat) en op 21 mei (D. Tierens) en te Diepenbeek op 11 apr 1 ♂ (S. Achten).

Cetti's Zangers *Cettia cetti* (BAHC) waren aanwezig te Zeebrugge/Blankenberge-Fonteyntjes van 23 feb t/m 17 mei geregeld 1 à 3 zpn. (F. De Scheemaeker, P. D'Hoore, G. Carette, T. Goossens, J. Elst e.a.), te Zeebrugge-Achterhaven in maa-mei geregeld 1 zp. (G. De Clercq, J. Van de Water, F. De Scheemaeker, P. Demaecker, C. Martens e.a.), te Lissewege op 27 maa en 4 apr resp. 2 zpn. en 3 zpn. (P. D'Hoore en W. Jans), te De Panne op 2 en 10 maa, 6 en 12 apr en 25 mei resp. 2, 2, 3, 2 en 2 à 3 zpn. (B. Beyen en T. Goossens), te Veurne op 15 en 30 maa, 12 apr en 17 en 24 mei resp. 2, 2, 1, 1 en 2 ex. (N. Roothaert, W. Debruyne en D. D'Hert), te Woumen-Blankaart van 9 maa t/m 3 jun geregeld 1 à 2 ex. (W. Debruyne en G. Quaghebeur), te Woumen-slibbekken op 13 apr 3 zpn. (W. Debruyne), te Stuivekenskerke van maa t/m mei geregeld 1 à 2 ex. aanwezig met max. 7 à 8 zpn. op 26 maa (B. Beyen en G. Quaghebeur), te Harelbeke-Gavers maa 1 zp. (F. Goussaert en J. Dekyvere), te Ekeren-Oude Landen op 13 mei 1 zp. (F. Collet en A. Vervoort), te Emblem op 15 apr (J. Goossens), te Willebroek-Broek Denayer vanaf 31 maa 1 à 2 ex. resulterend in een broedgeval (T. De Pauw, D. Tierens, W. Schrey, A. Willemsen, B. en K. De Keersmaecker e.a.) en te Neerijse van 4 tot eind mei 1 zp. (S. Goethals e.a., *Boomklever* 2003, 2).

Behalve te Zeebrugge waar max. 7 zang-

posten van **Graszanger** *Cisticola juncidis* (BAHC) werden genoteerd op 11 mei (F. De Scheemaeker e.a.) waren eveneens zpn. aanwezig te Lo-Reninge op 13 apr (W. Declercq) en te Kluisbergen van 11 mei t/m 6 jun (N. De Smet e.a.).

In april-mei werden **Snorren** *Locustella luscinoides* genoteerd te Zeebrugge van 27 apr t/m 25 mei geregeld 1 à 2 zpn. (D. Verbelen, P. De Maeker, F. De Scheemaeker e.a.), te Oudenburg op 7 mei (D. Vanhoecke), te De Panne op 21 apr (B. Beyen), te Stuivekenskerke op 6 apr 1 zp. (B. Beyen), te Melsele op 23 apr (G. Heyrman), te Assenede op 17 apr 1 zp. (G. Spanoghe en J. Nuytinck), te Kruibeke op 4 en 10 mei (E. Van Bogaert), te Antwerpen L.O. van 26 apr t/m 3 mei 1 zp. (P. Gerené, W. Verschueren en E. De Backer), te Willebroek van 25 t/m 30 apr 2 zpn. (S. Hotton, E. De Backer, D. Tierens, A. Willemsen e.a.), te Neerpelt op 26 en 27 apr en 9 mei (H. Lehaen en R. Daelemans, *Zonnedaauw* 2003, 3 en 4) en te Zonhoven van 17 apr t/m 19 mei (G. Beckers, T. Jacobs, M. Lodewijckx, C. Onkelinx, E. Schorpion e.a.).

Op 20 apr was een zingend ♂

Waterrietzanger *Acrocephalus paludicola* (BAHC) aanwezig te Tienen (E. Hoebrechts, M. Van Meeuwen, E. Collaerts, M. Walravens e.a.).

Een **Veldrietzanger** *Acrocephalus agricola* (BAHC) werd op 11 mei waargenomen te Maasmechelen-Boorseme (J. Wouters, N. Schaafstra e.a.).

Tijdens de voorjaarsstrek werden **Grote**

Karekieten *Acrocephalus arundinaceus* genoteerd te Veurne van 22 t/m 26 mei (D. D'Hert, S. Feys, N. Vanermen, W. Debruyne, D. Herman e.a.), te Nederename/Meilegem op 29 mei (D. Van de Populiere en N. Geiregat), te Verrebroek op 10 jun (B. Deduytsche, J. Devos, J. Vanwynsberghe e.a.) en te Lier op 7 mei (J. Tafforeau en G. Driessens).

Zingende **Orpheusspotvogels** *Hippolais polyglotta* (BAHC) werden genoteerd op 28 apr te Anderlecht (*Passer* 2003, 3), op 23 mei te Schoten (R. De Roo), op 28 en 29 mei te Verrebroek (G. Spanoghe e.a.), op 29 mei te Veurne (D. D'Hert), op 30 mei en 1 jun te Hoegaarden-Meldert (L. De Schamphelaere en P. Collaerts), op 10 jun te Duffel (D. Colin) en op 10 en 11 jun te Vorselaar (T. Goossens).

Baardmannetjes *Panurus biarmicus* waren gans het voorjaar aanwezig te Zeebrugge-Achterhaven met max. 15 à 20 ex. (wellicht uitgevlogen families) op 11 mei (C. Martens e.a.), te Veurne op 1 maa 4 ex. (D. D'Hert) en te Kieldrecht op 15 mei (J. Van Impe).

Tijdens het voorjaar werden een 30-tal **Buidelmezen** *Remiz pendulinus* genoteerd en dit te Deinze-Gottem op 8 maa 2 ex. (J.-M. Kerkhove), te Lochristi op 28 maa 1 ad. ♂ (G. Spanoghe), te Lokeren op 15 maa 2 ex. (J. Everaert), te Lier van 19 t/m 22 en op 23 maa en 20 apr resp. 4, 2 en 2 ex. (K. De Rouck, J. Kelchtermans, J. Vanwynsberghe, D. Colin, S. Baeten e.a.), te Mechelen-Mechels Broek op 19 maa en 13

Grauwe Klauwier *Lanius collurio*. ♀. 10 mei 2003, Knokke-Zwinduinen (W) (Foto: Yves Baptiste)

Grauwe Klauwier *Lanius collurio*. ♂. 11 mei 2003, Zeebrugge-Achterhaven (W) (Foto: Koen Verbanck)

apr (R. Nossent, K. Lossy en W. Dirckx), te Vilvoorde op 26 maa 1 ♂ (K. Hessel), te Grimbergen op 24 maa 1 ♂ (R. De Boom, *Nieuwsgier* 2003, 9), te Oud-Heverlee op 25 maa 1 ex. naar N. (B. Nef, *Boomklever* 2003, 2), te Tienen op 22 en 31 maa en 8, 9 en 17 apr resp. 7, 2, 3, 2 en 1 ex. (E. Hoebrechts, E. en P. Collaerts, M. Vandeput, S. Horemans e.a.) en te Genk-Maten op 28 maa aud. (C. Vanderydt).

Grauwe Klauwieren *Lanius collurio* waren aanwezig op 24 apr en 10 mei te Knokke 1 ♀ (G. Heyrman, J. Elst, G. Driessens, G. Orbie, Y. Baptiste e.a.), op 5 en 11 mei te Zeebrugge 1 ♂ (*Passer* 2003, 3, F. De Scheemaekker, G. Vergauwen, K. Verbanck e.a.), op 8 mei te Brecht-Groot Schietveld 1 ♂ (P. Sanspeur), op 17 en 18 mei te Kortenaeken-Miskom 1 ♂ (G. Stockx), op 24 mei te Wezembeek-Oppem 1 ♂ (*Passer* 2003, 3) en op 29 mei te Bierbeek 1 ♂ (R. Guelinckx, H. Abts, E. en P. Collaerts e.a.) en te Lommel 1 ♂ (P. Rutten, *Zonnedaauw* 2003, 3).

Een Kauw met kenmerken van **Oostelijke Kauw** *Corvus monedula soemmeringii* werd genoteerd te Meetkerke op 23 maa (J. Vansteenkiste).

Op 19 maa werd een **Raaf** *Corvus corax* (BAHC) waargenomen te Ruisbroek

(Vlaams-Brabant) (R. Bernau, *Passer* 2003, 2).

Fraters *Carduelis flavirostris* werden genoteerd te Nieuwpoort-IJzermondong op 2 en 7 maa resp. 3 en 2 ex. (R. Desaeveer).

In mei waren nog **Barmsijzen** *Carduelis flammea* aanwezig op 2 en 7 mei te Nieuwpoort-IJzermondong 2 ex. (R. Desaeveer) en op 4 mei te Blankenberge (T. Goossens, D. Van den Schoor e.a.) en te Tessenderlo-Gerhagen (K. Leysen).

1ste zomer ♂♂ **Roodmussen** *Carpodacus erythrurus* (BAHC) verbleven op 30 mei te Oostende (J. Buckens) en te Diest-Webbekom (J. Van Kerckhoven), op 31 mei te Diepenbeek-Maten (C. Vanderydt) en op 1 jun te De Haan ringvangst (P. Schepens). Op 18 apr vloog nog een **Sneeuwgors** *Plectrophenax nivalis* over De Panne (D. D'Hert).

Ortolanen *Emberiza hortulana* waren aanwezig op 19 apr te Dilsen 1 ♂ (H. Corten), op 28 apr te Genk-Maten 1 ♀ (C. Vanderydt), op 30 apr en 1 mei te Neerharen resp. 2 ♂♂ en 1 ♀ (M. Berlijn, G. Beckers en K. Sauwens), op 2 mei te Malle 2 ex. (T. Goossens) en op 2 en 4 mei te Maaseik 1 koppel (med. M. Lodewijckx).

Zekere en mogelijk ontsnapte en/of verwilderde soorten, hybriden, kleurafwijkingen

zie www.natuurpunt.be/oriolus

Gelieve uw recente waarnemingen op te sturen naar

Dirk Symens
Kampweg 52 bus 6, B-2990 Wuustwezel,
Tel. 03/667 15 05 (GSM 0476/24 94 38),
E-mail: symens.dirk@pandora.be

Gelieve foto's of dia's eveneens te verzenden naar Dirk Symens, minimaal voorzien van datum, naam van fotograaf, soortnaam en plaatsaanduiding.

Gepubliceerde foto's worden vergoed aan 20 Euro per foto.

Erratum

Natuur.oriolus 69(4): 160: het ♂ Amerikaanse Wintertaling *Anas carolinensis* (BAHC) dat op 6 feb werd gevonden te Vilvoorde werd aldaar voor het laatst genoteerd op 16 maa (O. Hendrick, *Nieuwsgier* 2003, 10).